

WEBINAR ON ML INVESTIGATIONS AND LITIGATING ML ACTIONS

4 NOVEMBER 2020

mr. Roy Nanhkoesingh

Officier van Justitie

r.nanhkoesingh@om.nl

Onderwerpen

- ▶ Algemeen
- ▶ Wetsartikelen
- ▶ Witwassen zonder bekend brondelict
- ▶ Jurisprudentie
- ▶ Europese regelgeving

Algemeen

Fasen van witwassen

1. plaatsing
2. verhulling/rechtvaardiging
3. integratie

alle fasen tezamen -> witwassen

elke fase afzonderlijk -> witwassen

Wetsartikelen

Wetboek van Strafrecht, tweede boek, titel XXXA

- ▶ 420bis -> witwassen
- ▶ 420bis.1 -> eenvoudig witwassen
- ▶ 420ter -> gewoontewitwassen
- ▶ 420quater -> schuldwitwassen

Witwassen, art. 420bis Sr (1)

1. Als schuldig aan witwassen wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie:

a. hij die **van een voorwerp** de werkelijke aard, de herkomst, de vindplaats, de vervreemding of de verplaatsing **verbergt of verhult, dan wel verbergt of verhult** wie de **rechthebbende** op een voorwerp is of het voorhanden heeft, terwijl hij weet dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – **afkomstig** is uit enig **misdrijf**;

b. hij die een voorwerp **verwerft, voorhanden heeft, overdraagt of omzet** of van een voorwerp **gebruik maakt**, terwijl hij weet dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – **afkomstig** is uit enig **misdrijf**.

2. Onder **voorwerpen** worden verstaan alle **zaken** en alle **vermogensrechten**.

Witwassen, art. 420bis Sr (2)

- ▶ zes jaren gevangenisstraf, geldboete 5e categorie
- ▶ verhullen verbergen werkelijke aard, herkomst, vindplaats, vervreemding, verplaatsing voorwerp
- ▶ verhullen verbergen rechthebbende of wie het voorhanden heeft
- ▶ verwerven, voorhanden hebben, overdragen, omzetten, gebruiken
- ▶ weten dat voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf
- ▶ opzet omvat ook voorwaardelijk opzet

Schuldwitwassen, art. 420quater Sr

- ▶ twee jaren gevangenisstraf, geldboete 5e categorie
- ▶ 67 lid 1 sub b Sv
- ▶ redelijkerwijs moet vermoeden -> afkomstig uit enig misdrijf
- ▶ schuld/culpa
- ▶ aanmerkelijke onvoorzichtigheid
- ▶ bij enig nadenken had de verdachte kunnen vermoeden etc.
- ▶ niet zonder nader onderzoek met voorwerp mogen handelen
- ▶ wél opzet nodig t.a.v. verhullen, verbergen, voorhanden, etc!

Eenvoudig witwassen, art. 420bis.1 Sr

- ▶ zes maanden (!) gevangenisstraf en geldboete 4e categorie
- ▶ 67 lid 1 sub b Sv
- ▶ enkel verwerven en/of voorhanden hebben
- ▶ onmiddellijk
- ▶ uit eigen misdrijf
- ▶ reparatiewetgeving i.v.m. kwalificatie-uitsluitingsgrond

Witwaszaken: aanvang

- ▶ info Team Criminele Inlichtingen (TCI)
- ▶ info Meld Misdaad Anoniem (MMA)
- ▶ info FIU, verdachte transacties (VT)
- ▶ projectmatig
- ▶ ad hoc

Witwaszaken: onbekend brondelict (1)

- ▶ stap 1 geen bekend brondelict in beeld
- ▶ stap 2 vermoeden van witwassen
- ▶ stap 3 verklaring van verdachte
- ▶ stap 4 toetsing verklaring van verdachte
- ▶ stap 5 nader onderzoek verklaring door politie/OM
- ▶ stap 6 conclusie rechter

Witwaszaken: onbekend brondelict (2)

- ▶ stap 1 verdachte heeft geen strafblad, geen zichtbare criminele activiteiten
- ▶ stap 2 > verdenking, weerlegbaar bewijsvermoeden, onvoldoende weerleggen kan resulteren in veroordeling
- ▶ stap 3 wat is de herkomst van het voorwerp
- ▶ stap 4 concreet, verifieerbaar én niet op voorhand hoogst onwaarschijnlijk (cumulatief)
- ▶ stap 5 voldoet verklaring aan alle voorwaarden, dan nader onderzoek door politie/OM
- ▶ stap 6 vermoeden van witwassen weerlegd (vrijspraak) of niet (veroordeling)

Air Holland-arrest (HR:2010:BM0787)

2.5. *Dat onder een verdachte aangetroffen contant geld "uit enig misdrijf afkomstig is", kan, indien op grond van de beschikbare bewijsmiddelen geen rechtstreeks verband valt te leggen met een bepaald misdrijf, niettemin bewezen worden geacht indien het op grond van de vastgestelde feiten en omstandigheden niet anders kan zijn dan dat het geld uit enig misdrijf afkomstig is. Het is aan het openbaar ministerie bewijs bij te brengen waaruit zodanige feiten en omstandigheden kunnen worden afgeleid.*

6-stappen-arrest (GHAMS:2013:BY8481)

Allereerst zal moeten worden vastgesteld of de aangedragen feiten en omstandigheden van dien aard zijn dat zonder meer sprake is van een vermoeden van witwassen. Indien daarvan sprake is, mag van de verdachte worden verlangd dat hij een verklaring geeft voor de herkomst van het geld of de goederen. Een dergelijke verklaring dient concreet, min of meer verificerbaar en niet op voorhand hoogst onwaarschijnlijk te zijn. Zodra het door de verdachte geboden tegenwicht daartoe aanleiding geeft, ligt het vervolgens op de weg van het openbaar ministerie om nader onderzoek te doen naar de, uit de verklaringen van de verdachte blijkende, alternatieve herkomst van het geld en de goederen. Uit de resultaten van een dergelijk onderzoek zal dienen te blijken dat met voldoende mate van zekerheid kan worden uitgesloten dat de geldbedragen en de goederen waarop de verdenking betrekking heeft, een legale herkomst hebben en dat derhalve een criminele herkomst als enige aanvaardbare verklaring kan gelden.

Zschüschen vs Belgium (EHRM 23572/07)

31. (...) les conclusions tirées de son refus de donner une explication convaincante sur l'origine de l'argent (...) étaient dictées par le bon sens et ne sauraient passer pour iniques ou déraisonnables (...) 32. Dans ce contexte, on ne peut pas davantage déclarer que l'approche (...) a eu pour effet de déplacer la charge de la preuve de l'accusation sur la défense, en contravention au principe de la présomption d'innocence (...)

Murray vs UK (EHRM 1873/91)

54. *In the Court's view, having regard to the weight of the evidence against the applicant, as outlined above, the drawing of inferences from his refusal, at arrest, during police questioning and at trial, to provide an explanation for his presence in the house was a matter of common sense and cannot be regarded as unfair or unreasonable in the circumstances.*

EU Richtlijn (2018/1673)

- ▶ (11) self-laundering strafbaar stellen
- ▶ (19) voldoende middelen en capaciteit
- ▶ art. 3 witwasgedragingen strafbaar stellen
veroordeling witwassen zonder bekend brondelict
- ▶ art. 11 doeltreffend onderzoek
- ▶ art. 13 uiterlijk 3 december 2020 aan richtlijn voldoen

Naslagwerk (1)

- ▶ EU-richtlijn 2018/1673 en memorie van toelichting 27159
- ▶ indicatoren van witwassen (AMLC, versie april 2020)
- ▶ Air Holland-arrest (HR)
- ▶ zes-stappen-arrest (Hof A'dam)
- ▶ Zschüschen-arrest (EHRM)
- ▶ Murray-arrest (EHRM)
- ▶ selectie Nederlandse jurisprudentie
- ▶ Witwassen. Een stand van zaken (Machielse, 2019)

Naslagwerk (2)

- ▶ FATF fatf-gafi.org
- ▶ OESO oecd.org
- ▶ FIU fiu-nederland.nl
- ▶ AMLC amlc.nl/eu
- ▶ overheid wetten.overheid.nl
- ▶ EU eur-lex.europa.eu
- ▶ JP NL rechtspraak.nl